

CICLUL II: MASTER

CURRICULUM

LA DISCIPLINA

**”STRATEGII ȘI POLITICI ANTICORUPȚIE NAȚIONALE ȘI
INTERNATIONALE”.**

**ELABORAT CU SUPORTUL PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE
PENTRU DEZVOLTARE ȘI CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE**

ÎN CADRUL PROIECTULUI

**„CONSOLIDAREA FUNCȚIILOR DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ȘI CELOR
ANALITICE ALE CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE”.**

FINANȚAT DE CĂTRE MINISTERUL DE EXTERNE AL NORVEGIEI

ȘI IMPLEMENTAT DE CĂTRE PNUD MOLDOVA

(PROGRAM MASTERAT)

ELABORAT

RECOMANDAT PENTRU APROBARE

CHIȘINĂU 2016

I. Preliminarii

Disciplina didactică „*Strategii și politici anticorupție naționale și internaționale.*” așa cum sugerează titlul său, presupune un conținut extraordinar de important, multiaspectual și chiar sofisticat de maxim interes prin natura abordărilor sale.

Corupția este o disfuncție de sistem care se manifestă și afectează cadrul normativ, sistemul instituțional și relațiile interumane specifice instituțiilor acesteia. Manifestarea corupției, în orice societate, este determinată de o pluralitate complexă de factori economici, instituționali, de ordin legal, politici, sociali și morali, iar lupta eficientă împotriva corupției necesită o bună înțelegere a fiecărui factor în parte și a modalităților prin care influența lor poate fi diminuată. Cea mai mare problemă cu care se confruntă cetățenii este corupția. Un recent sondaj de opinie publică arată că peste 90% dintre cetățenii moldoveni consideră corupția o problemă mare sau foarte mare. Fiind un fenomen complex, este o nevoie stringentă de măsuri specifice de luptă contra acesteia. Măsurile sunt atât de natură legală, cât și administrativă, implicând oficialii, dar și întreaga societate.

În cadrul acestei discipline propunem să fie studiat aprofundat strategiile anticorupție care ar trebui să cuprindă două arii de acțiune prevenirea și combaterea, politicile anticorupție care au drept scop scăderea nivelului corupției și creșterea încrederii în instituții. Din punct de vedere al întinderii sale, o politică anticorupție poate fi concepută drept o strategie generală, valabilă pentru toate instituțiile și una sectorială, pentru un anumit domeniu sau instituție.

Cursul de lecții elaborat va încerca să convingă auditoriul că în raport de destinatari, o astfel de politică trebuie să se adreseze în primul rând personalului din instituțiile vizate al cărui comportament integru trebuie pretins și încurajat. De asemenea, trebuie să se adreseze persoanelor din exteriorul instituțiilor, adică celor care pot apela la serviciile acestora.

Masteranzii vor beneficia de informații privind cadrul legal anticorupție care este în vigoare precum și de inițiativele legislative care sunt discutate în cadrul legislativului și societate. Vor fi analizate și discutate problemele cheie de implementare al instrumentelor internaționale în cadrul legal național anticorupție. În același timp, vor fi prezentate țările unde mecanismele anticorupție implementate au avut succes.

Unul din componentele integrale ale disciplinei sunt soluțiile de compatibilizare și de adaptare a practicilor anticorupție autohtone la standardele europene și internaționale, vor fi analizate metodologiile de implementare al prevederilor convențiilor internaționale în legislația națională anticorupție, vor fi analizate obstacolele și problemele acesteia.

Cursul are drept scop obținerea deprinderilor practice în analizarea politicilor și strategiilor anticorupție fiind destinat să contribuie la însușirea de către masteranzi a cunoștințelor în elaborarea, modificarea politicilor anticorupție. Vor fi analizate cazurile practice al actelor de corupție și cele conexe, răspunderea pentru actele de corupție și cele conexe acestora prin prisma prevederilor legislației privind prevenirea și combaterea corupție precum și consecințele săvârșirii acestor acte. Se vor analiza efectele corupției în sectorul privat, politic, educație și justiției și vor fi propuse măsuri de prevenirea a corupției în aceste sectoare nominalizate dar mai ales de combatere al apariției corupției.

Grup țintă: masteranzi al diferitor instituții de învățământ privat sau de stat (specialitățile drept (drept public, drept internațional, drept penal, drept constituțional și administrativ ș.a.), administrație publică, științe politice și relații internaționale și alte specializări conexe.

Proces de predare: Procesul de predare poate fi efectuat atât prin învățământ cu frecvența la zi cât și e-learning (învățământ la distanță).

Rezumat: Prin cursul de față se intenționează să se contribuie la diminuarea corupției la nivel macro și mediu prin: instruirea adecvată și detaliată din perspective legislativă și morală a

efectelor negative ale corupției; Creșterea gradului de conștientizare a riscurilor și consecințelor flagelului numit corupție; Instrumentarea actorilor din sistemul de învățământ superior cu competențe și mijloace de combatere a corupției; Schimbarea atitudinii și comportamentului proactiv al publicului din Republica Moldova în ceea ce privește combaterea fenomenul corupției.

II. Administrarea disciplinei

Codul disciplinei	Denumirea disciplinei	Responsabil de disciplina	Semestrul	Numarul de ore					Evaluarea	Nr. de credite
				Total	C	S	L	LI		
	Strategii și politici anticorupție naționale și internaționale			120	30	20		60	Examen	4

C- curs, S- seminar, L – activități de laborator, LI – Lucrul individual.

#	Unități tematice	Ore		
		C	S	LI
1.	Instrumente internaționale și interne de prevenire și combatere a corupției.	4	4	5
2.	Politici de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic din Republica Moldova.	3	3	10
3.	Strategii de prevenire și combatere a corupției în sistemul justiției din Republica Moldova.	4	4	5
4.	Infrațiunile de corupție și cele conexe corupției prin prisma prevederilor legii privind prevenirea și combaterea corupției.	4	4	10
5.	Mecanisme internaționale de prevenire și combatere a corupției.	3	3	10
6.	Mecanisme naționale de prevenire și combatere a corupției	4	4	5
7.	Obligațiile pozitive și negative ale statului.	4	4	5
8.	Analiza comparativă privind instrumentele de prevenire și combatere a corupției, de monitorizare și evaluare a politicilor anticorupție.	4	4	10
	Total	30	30	60

III. Competențe.

Prin studiul disciplinei „**Strategii și politici anticorupție naționale și internaționale**” masteranzii obțin următoarele competențe generale:

- Respectarea deontologiei profesionale în polemicile cu colegii.
- Luarea motivată a deciziilor juridice în domeniul anticorupție.
- Elaborarea proiectelor de studiu independent în domeniul strategiilor și politicilor anticorupție.
- Perfecționarea abilităților de comunicare și de analiză în vederea prevenirii acțiunilor de corupție.
- Perfecționarea abilităților de analiză în domeniul elaborării și modificării politicilor și strategiilor anticorupție.
- Cunoașterea limitelor juridice naționale și internaționale privind politicile anticorupție.
- Aplicarea cunoștințelor, metodologiilor și procedeelelor în activitatea practică și științifică.

Prin studiul disciplinei „**Strategii și politici anticorupție naționale și internaționale**” masteranzii obțin următoarele competențe specifice:

- Capacitatea de identificare și soluționare a problemelor de aplicare a legislației, principiilor și bunelor practici în domeniul prevenirii și combaterii corupției.
- Gestionarea problemelor privind reformele anticorupție dedicate agenților economici și instituțiilor publice, inclusiv cele generate în procesul de aplicare a politicilor anticorupție.
- Organizarea cadrului logic în materia planificării strategice în combaterea fraudelor și a corupției și dezvoltarea capacității de alocare eficientă a resurselor, comportament optimizator și adoptarea de decizii într-un context previzibil.
- Luarea deciziilor la soluționarea problemelor privind stabilirea politicilor în prevenirea și combaterea corupției.
- Identificarea specificului aplicării prevederilor legislației internaționale în domeniul anticorupție în legislația națională anticorupție.
- Aplicarea instrumentelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției în cooperarea internațională.
- Identificarea practicilor internaționale de succes preluate din statele cu o experiență mai bogată în prevenirea și combaterea corupției, aplicarea acestor în legislația Republicii Moldova.
- Stabilirea recomandărilor de modificare și elaborare a politicilor de prevenire și combatere a corupției.
- Aplicarea legislației naționale și europene la diverse forme de asistență în materie de prevenire și combatere a corupției.

IV. Obiective generale ale disciplinei.

1. La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- Să identifice cadrul legal actual privind politicile anticorupție la nivelul UE și la nivelul RM;
- Să cunoască caracteristicile politicilor anticorupție și impactul acestor asupra prevenirii și combaterii corupției;

- Să posede cunoștințe temeinice în materia politicilor anticorupție îndreptate spre prevenirea corupției în sistemul juridic.
- Să identifice și să distingă actele de corupție și actele conexe actelor de corupție;
- Să identifice măsurile legislative, instituționale, economice, personale și morale de combatere a fenomenului corupției;
- Să definească ”mecanismului național de prevenire și combatere a corupției”;
- Să identifice organele de drept abilitate cu funcții de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;
- Să stabilească rolul societății civile și mass-media în prevenirea și combaterea corupției;
- Să cunoască măsurile de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;
- Să posede cunoștințe privind legislația relevantă a Uniunii Europene în materia stabilirii politicilor anticorupție;
- Să cunoască practicile de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova racordat la standardele europene și internaționale;
- Să cunoască rolul Parlamentului Republicii Moldova în stabilirea unor politici anticorupție eficiente;
- Să cunoască rolul Guvernului Republicii Moldova în stabilirea politicilor anticorupție;
- Să identifice practicile autohtone la standardele internaționale;
- Să cunoască mecanismele de prevenire și combatere a corupției din statele europene;
- Să posede cunoștințe despre instrumentele de prevenire și combatere a corupției din Hong Kong, Singapore, Coreea de Sud;

2. *La nivel de aplicare:*

- Să stabilească practicile europene de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;
- Să determine esența practicilor de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;
- Să identifice metodele de asigurare a transparenței în procesului decizional;
- Să disocieze actele de corupție de faptele penale și nepenale conexe actelor de corupție;
- Să fie capabil să formuleze propuneri de îmbunătățire a cadrului legal anticorupție pe domeniul prevenirii și combaterii corupției;
- Să argumenteze elaborarea planurilor specifice activității pentru implementarea Strategiei de prevenire și combatere a corupției;
- Să evalueze și argumenteze tendințele actuale de modificare a practicilor autohtone anticorupție racordând legislația autohtonă anticorupție la standardele europene și internaționale;
- Să participe la identificarea unor soluții pentru probleme de politici anticorupție, oferind soluții legale de completare/modificare a cadrului legal;
- Să determine esența practicilor de prevenire și combatere a corupției în țări cu renume mondial în combaterea corupției precum: Hong Kong, Singapore și Coreea de Sud;
- Să evalueze tendințele actuale de modificare a practicilor din România anticorupție.

3. *La nivel de integrare:*

- Să estimeze competențele și atribuțiile organelor de drept abilitate cu funcții de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;
- Să evalueze efectele implementării mecanismelor de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova;

- Să stabilească care sunt consecințele săvârșirea actelor de corupție și celor conexe corupției;
- Să identifice în aspect comparativ diferite tipuri de infracțiuni și să aplice componența acestora la soluționarea studiilor de caz din practică;
- Să elaboreze propuneri de *Lege ferenda*, în privința politicilor anticorupție pe dimensiunea combaterii corupției în sistemul justiției;
- Să evalueze impactul răspunderii penale, civile, contravenționale, disciplinare asupra prevenirii și combaterii corupției;
- Să stabilească măsurile de prevenire și combatere a corupției din punct de vedere al calificării actelor de corupție și cele conexe;
- Să analiza mijloacele de racordare a legislației în domeniul combaterii corupției la standardele europene;
- Să evalueze dinamica corupției în sistemul juridic pe parcursul ultimilor ani în Republica Moldova și propune soluții de diminuare sau chiar excluderea corupției;
- Să elaboreze o strategie națională anticorupție, adaptată la situația din Republica Moldova luând în considerare exemplele de succes prezentate din Finlanda, Hong-Kond, Lituania, Coreea de Sud, Singapore.

Obiective de referință și conținuturi.

1. Instrumente internaționale și naționale de prevenire și combatere a corupției	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască cadrul legal și instituțional în domeniul politicilor anticorupție; - Să cunoască instrumentele internaționale de prevenire și combatere a corupției; - Să cunoască care sunt eforturile de ultimă oră a Republicii Moldova de implementare a instrumentelor internaționale și compatibilizarea acestora în cadrul instrumentelor naționale; - Să identifice care sunt organele și instituțiile responsabile de implementarea instrumentelor internaționale și naționale de prevenire și combatere a corupției. - Să cunoască cadrul actual privind politicile anticorupție îndreptate spre prevenirea corupției în sistemul juridic la nivelul Republicii Moldova. - Să cunoască cadrul actual privind politicile anticorupție îndreptate spre combaterea corupției în sistemul juridic la nivelul Republicii Moldova. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instrumente internaționale de prevenire și combatere a corupției. 2. Instrumente naționale de prevenire și combatere a corupției. 3. Instituțiile internaționale, organele publice și competențele lor în materia administrării politicilor anticorupție.
2. Politici de prevenire și combatere a corupției în sistemul justiției din Republica Moldova.	

Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> – Sa descrie componentele politicilor anticorupție; – Sa descrie caracteristicile politicilor anticorupție; – Sa analizeze eficiența cadrului juridic național cu privire la prevenirea și combaterea corupției; – Sa elaboreze recomandări și concluzii referitoare la politicile de prevenire a corupției. – Să compare politicile anticorupție prevăzute de legislația în vigoare precum și tendințele de modificare al acestora. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Componentele politicilor anticorupție. 2. Caracteristica politicilor anticorupție. 3. Cadrul actual anticorupție instituțional. 4. Cadrul juridic privind politicile de prevenire și combatere a corupției.
3. Strategii de prevenire și combatere a corupției în sistemul justiției din Republica Moldova.	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice și să analizeze actele normative naționale și internaționale cu privire la prevenirea și combaterea corupției; – să determine esența metodelor de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova; – să efectueze un plan de prevenire a corupției în sistemul juridic, adaptat la situația din Republica Moldova; – să stabilească efectele corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova; – să determine importanța societății civile în procesul de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic; – să evalueze tendințele actuale de modificare a strategiei naționale anticorupție; – să estimeze nivelul de corupție în sistemul justiției al Republicii Moldova; – să descrie impactul corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova; – să analizeze elementele și componentele strategiei naționale anticorupție; – să clasifice prevederile naționale și internaționale cu privire la definirea și formele corupției; – să analizeze eficiența metodelor de prevenire a corupției în sistemul juridic în Republica Moldova; – să evalueze dinamica corupției în sistemul juridic pe parcursul ultimilor ani în Republica Moldova. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unele repere privind evoluția Strategiei naționale anticorupție (2004 – prezent). 2. Prezentare analitică al Strategiei de consolidare al instituțiilor de stat în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Strategia Națională Anticorupție 2011-2016. 3. Tendințele actuale de modificare a strategiei naționale anticorupție. Unele repere privind Strategia Națională Anticorupție 2017-2019.

4. Infracțiunile de corupție și cele conexe corupției prin prisma prevederilor legii privind prevenirea și combaterea corupției.	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască categoriile de infracțiuni de corupție cu participarea agenților publici străini și funcționarilor organizațiilor publice internaționale; - Să identifice categoriile categoriile infracțiunilor de corupție și infracțiunile conexe corupțiilor; - Să identifice consecințele actelor de corupție; - Să stabilească criteriile de cooperare internațională în domeniul prevenirii și combaterii corupției. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Infracțiunile de corupție și infracțiunile conexe corupției. 2. Aspecte privind responsabilitatea penală pentru acțiunile de corupție. 3. Cooperarea în vederea identificării infractorilor (actelor de corupție). Alte soluții de prevenire și combatere a corupției. 4. Consecințele actelor de corupție. Tendințele de modificare a legislației (confiscarea proprietății).
5. Mecanisme internaționale de prevenire și combatere a corupției.	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> - să analizeze conceptul de ”prevenire și control al corupției”; - să expună modalitățile de realizare a activității de prevenire și control al corupției; - să estimeze rolul cooperării internaționale în prevenirea și controlul corupției; - să cunoască principalele mecanisme internaționale de prevenire și combatere a corupției - să identifice mecanismele non guvernamentale de prevenire și combatere a corupției; - să analizeze rolul instituțiilor regionale în prevenirea corupției. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Considerații generale privind noțiunea de ”prevenire și control al corupției”. 2. Realizarea activității de prevenire și control al corupției 3. Rolul cooperării internaționale în prevenirea și combaterea corupției <ol style="list-style-type: none"> 3.1. ONU, Banca Mondial, AIAA 3.2. Mecanisme de cooperare regionale specializate în domeniul combaterii corupției. 3.3. Mecanisme internaționale non guvernamentale de prevenire și combatere a corupției.
6. Mecanisme naționale de prevenire și combatere a corupției	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> – să definească termenul de „mecanism național de prevenire și combatere a corupției”; – să identifice și să analizeze actele normative naționale și internaționale cu privire la mecanismele naționale de prevenire și combatere a corupției. – să determine esența mecanismelor de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reglementarea juridică a mecanismelor naționale de prevenire și combatere a corupției. 2. Autoritățile abilitate cu atribuții de prevenire și combatere a corupției (Centrul Național Anticorupție (CNA), Agenția Națională de Integritate (ANI), Parlament, Guvern, Procuratura, Serviciul Intern de Securitate (SIS), Curtea de Conturi).

<ul style="list-style-type: none"> – să efectueze un plan de mecanisme inovative pentru prevenirea și combaterea corupției în sistemul juridic, adaptat la situația din Republica Moldova; – să stabilească efectele mecanismelor de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al Republicii Moldova; – să determine importanța societății civile în procesul de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic; – să evalueze tendințele actuale de modificare a strategiei naționale anticorupție; – să estimeze nivelul de corupție în sistemul juridic al Republicii Moldova; – să descrie impactul Centrului Național Anticorupție în prevenirea și combaterea corupției în Republicii Moldova; – să numească instituțiile abilitate de a preveni și combate corupția în RM; – să analizeze eficiența mecanismelor de prevenire a corupției în Republica Moldova; – să stabilească competențele și atribuțiile Centrului Național Anticorupție în prevenirea și combaterea corupției în Republicii Moldova. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Rolul societății civile în prevenirea și combaterea corupției. 4. Cooperarea națională în domeniul prevenirii și combaterii corupției <ol style="list-style-type: none"> 4.1 Măsurile de prevenire a corupției. 4.2 Măsurile de combatere a corupției.
--	---

7. Obligațiile pozitive și negative ale statului.

Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice și să analizeze practicile autohtone a politicilor anticorupție; – să cunoască legislația relevantă a Uniunii Europene în materia stabilirii politicilor anticorupționale; – să cunoască modalitățile de transpunere a legislației internaționale și europene privind politicile anticorupționale în sistemul instituțional și normativ al Republicii Moldova; – să cunoască rolul Parlamentului RM în stabilirea unor politici anticorupționale eficiente; – să stabilească rolul Guvernului în stabilirea politicilor anticorupționale; – să raporteze practicile autohtone la standardele internaționale; – să stabilească progresul Republicii Moldova în domeniul combaterii și prevenirii corupției; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Legislația relevantă a Uniunii Europene în materia stabilirii politicilor anticorupție. 2. Modalități de transpunere a legislației internaționale și europene privind politicile anticorupție în sistemul instituțional și normativ al Republicii Moldova. 3. Rolul Parlamentului Republicii Moldova în stabilirea unor politici anticorupție eficiente. 4. Rolul Guvernului în domeniul stabilirii principiilor și pilonilor de bază privind politicile anticorupție.

– să propună strategii de îmbunătățire a politicilor anticorupție.	
8. Analiza comparativă privind instrumentele de prevenire și combatere a corupției, de monitorizare și evaluare a politicilor anticorupție.	
Obiective de referință	Conținut
<ul style="list-style-type: none"> – Să analizeze instrumentele de prevenire a corupției în țările dezvoltate ale UE; – Să analizeze care sunt țările de succes în implementarea politicilor anticorupție din UE, adaptarea acestor exemple de succes în legislația Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii corupției; – Să identifice care au fost mecanismele de prevenire și combatere a corupției întreprinse de țări precum Hong-Kong, Coreea de Sud și Singapore; – Să identifice efectele practicilor anticorupție în țările membre UE; – măsurile de prevenire și combatere a corupției în sistemul juridic al României; – Să stabilească structura DNA al României. Acțiunile de colaborare între DNA și CNA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în statele europene (Finlanda, Lituania, Slovenia, Olanda și Slovacia). 2. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Hong Kong, Singapore și Coreea de Sud. 3. Mecanisme de prevenire și combatere a corupției în România. Direcția Națională Anticorupție a României (DNA).

V. Lucrul individual.

Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
Referat / Lucrul individual	Studiu bibliografic; Studiu experimental; Elaborarea concluziilor și recomandărilor de perfecționare a legislației;	Profunzimea studiului; Diversitatea surselor; Analiza critică a rezultatelor prezentate; Volumul (10 - 20 pagini, paginile raportului (lucrului individual) au un câmp cu următoarele dimensiuni: în stânga – 30 mm, de sus – 25 mm, în dreapta – 15 mm, de jos – 25 mm, se redactează computerizat, utilizându-se semnele diacritice corespunzătoare: font - Times New Roman, mărimea fontului – 12 pt, spațiu – 1,5) Identificarea posibilităților de aplicare a rezultatelor.	2-3 ori în semestru

Studiu de caz	Selectarea a 3-5 cauze penale de corupție; Analiza soluțiilor de încadrare date de către subiecți oficiali de aplicare în concret a legii; Formularea concluziilor proprii.	Profunzimea studiului; Corectitudinea utilizării termenilor; Analiza critică a rezultatelor prezentate; Relevanța concluziilor.	Ultimele 6 săptămâni ale trimestrului
Vizite de studiu în cadrul instituțiilor specializate de prevenire și combatere a corupției	Vizită de studiu	Prezentare, chestionare	1-2 ori în semestru
Interviu	Interviu cu un reprezentant al instituțiilor specializate de prevenire și combatere a corupției, Parlament Guvern, Mass Media, Afaceri, ONG care va impresiona în lupta contra corupției și în stabilirea strategiilor de prevenire a corupției	Interviu	1-2 ori în semestru. Parte integrată al lucrului individual

Nota finală la examenul de **Strategii și politici anticorupție naționale și internaționale** se compune din:

20% - Evaluare intermediară care poate fi utilizată sub diferite forme de exemplu prezentarea unui raport, unei prezentări power point, sau a unui caz, de asemenea pot fi folosite modelul de test anexă la prezentul curriculum, evaluarea se va face la discreția instituției superioare cu notă sau admis respins (poate fi calificat ca testarea 1);

20% - Evaluare intermediară sub forma unui test-grilă sau evaluare intermediară sub forma prezentării unui portofoliu (poate fi calificat ca testarea 1);

10% participarea în cadrul lecțiilor practice;

50% - nota obținută la examenul final scris sau verbal, cu întrebări din curs și seminar (suportul de curs).

Bibliografie:

Acte normative internaționale:

1. Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158 din 06.07.2007. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.103-106 din 20.07.2007 art Nr: 451.
2. Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27.01.1999, ratificată de Legea Republica Moldova nr.428 din 30.10.2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.229 din 21.11.2003 art Nr: 918.
3. Protocolul adițional la Convenția penală privind corupția, adoptat la Strasbourg la 15 mai 2003, ratificat de Legea Republicii Moldova nr 157 din 06.07.2007. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.103-106 din 20.07.2007, art Nr: 499.
4. Convenția civilă privind corupția a Consiliului Europei 1999 ratificată prin Legea nr. 542-XV din 19.12.2003. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 006 din 01.01.2004, art Nr: 64
5. Legea privind aderarea Republicii Moldova la Grupul de State contra Corupției (GRECO) nr. 297 din 22.06.2001. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 067 art. 494 din 27.06.2001, art Nr: 494.
6. Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr.2015/849 privind utilizarea sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului [on-line] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849> (vizitat 19.09.2016).
7. Recomandarea (97) 24 a Comitetului de Miniștri (Consiliul Europei) privind cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției, adoptată de către Comitetul de Miniștri, la 6 noiembrie 1997, la sesiunea 101 a Comitetului de Miniștri. [on-line]: http://cna.md/sites/default/files/legislatie/20_principii_directoare.pdf (vizitat 20.09.2016).

Acte normative naționale:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 12.08.1994. Data intrării în vigoare 27.08.1994.
2. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, publicat la 14.04.2009 în Monitorul Oficial nr. 72-74 (art. 106, 106¹, 123, 123¹, 181¹, 181², 182, 242¹, 242², 243, 256, 314, Capitolul XV și Capitolul XVI).
3. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008, publicat la 16.01.2009 în Monitorul Oficial nr. 3-6, intrat în vigoare la 31.05.2009 (art. 264, 291²–291⁹, 312-315).
4. Lege privind adoptarea Regulamentului Parlamentului nr.797 din 02.04.1996. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 50 din 07.04.1996, art Nr: 237.
5. Legea cu privire la activitatea Poliției și statutului Polițistului nr. 320 din 27.12.2012. Monitorul oficial al Republicii Moldova nr. 42-47 din 01.03.2013, art Nr: 145.
6. Legea cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție nr.252 din 25.10.2013. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.276-280 din 29.11.2013, art Nr: 760.
7. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr.1104 din 06.06.2002. Monitorul Oficial nr. 209-211 05.10.2012, art Nr: 683.
8. Legea cu privire la conflictul de interese nr.16 din 15.02.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.94-96 din 30.05.2008, art Nr: 351.
9. Legea cu privire la declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016. Monitorul oficial al Republicii Moldova nr. 245-246 din 30.07.2016, art Nr: 513.

10. Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 190 din 26.07.2007. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.141-145 din 07.09.2007, art Nr: 513.
11. Legea privind codul de conduită a funcționarului public nr. 25 din 22.02.2008. Monitorul Oficial nr. 74-75 din 11.04.2008, intrat în vigoare la 01.01.2009, art Nr: 243.
12. Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr.90 din 25.04.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.103-105 din 13.06.2008, art Nr: 391.
13. Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” nr.166 din 11.07.2012. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.245-247 din 30.11.2012, art Nr: 791.
14. Legea privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 nr.231 din 25.11.2011. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1-6 din 06.01.2012, art Nr: 6.
15. Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr.1264 din 19.07.2002. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.124-125 din 05.09.2002, art Nr: 991.
16. Legea privind evaluarea integrității instituționale nr.325 din 23.12.2013. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.35-41 din 14.02.2014, art Nr: 73.
17. Legea privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.215-217 din 05.12.2008, art Nr:798.
18. Legea cu privire la Curtea de Conturi nr.261 din 05.12.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 237-240 din 31.12.2008, art Nr: 864.
19. Proiectul legea integrității [on-line]: http://cna.md/sites/default/files/proiecte_decizii%20/pr.legeintegritatii_consultare_04_2016.pdf. (vizitat 20.09.2016).
20. Proiectul privind codul de etica si conduita a deputatului in Parlament [on-line]: <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/1787/language/en-US/Default.asp> (vizitat 20.09.2016).
21. Hotărârea Guvernului cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional. nr. 967 din 09.08.2016. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-276 din 19.08.2016, art Nr: 1050.
22. Hotărârea Parlamentului pentru aprobarea Strategiei Naționale anticorupție pe anii 2011-2016, nr.154 din 21.07.2011 Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 166-169 din 07.10.2011, art Nr: 483.
23. Hotărârea Parlamentului pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pe anul 2005-2010 nr.421-XV din 16.12.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.13-16/58 din 21.01.2005, art Nr: 58. (abrogată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.154 din 21.07.2011).
24. Hotărârea Parlamentului privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, nr.6 din 16.02.2012. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.109-112 din 05.06.2012. Data intrării în vigoare: 16.02.2012, art Nr: 371.
25. Hotărârea Parlamentului pentru aprobarea Strategiei de consolidare instituțională a Centrului Național Anticorupție nr. 232 din 25.10.2012. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.22-25 din 01.02.2013, art Nr: 85.
26. Hotărârea Guvernului privind aprobarea regulamentului cadru privind avertizorii de integritate nr.707 din 09.09.2013. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.198-204 din 13.09.2013, art Nr: 808.

27. Hotărârea Guvernului cu privire la probarea metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în autorităților și instituțiile publice nr.906 din 28.07.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 152-153 din 12.08.2008, art Nr: 935.
28. Hotărârea Guvernului privind expertiza coruptibilității proiectelor de acte legislative nr.977 din 23.08.2006. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.134-137 din 25.08.2006.
29. Hotărîre Guvernului privind stabilirea valorii admise a cadourilor simbolice, a celor oferite din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și aprobarea Regulamentului cu privire la evidența, evaluarea, păstrarea, utilizarea și răscumpărarea cadourilor simbolice, a celor oferite din politețe sau cu prilejul anumitor acțiuni de protocol nr.134 din 22.02.2013. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 42-47 din 01.03.2013, art Nr: 185.
30. Hotărîre Guvernului cu privire la aprobarea Planului Individual de Acțiuni Parteneriatului Republica Moldova – NATO pentru anii 2014 nr.746 din 30.07.2014. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.249-255 din 22.08.2014 din 14.09.2010, art Nr: 703.

Hotărîri explicative ale CSJ / Jurisprudență:

1. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție” nr.11 din 22.12.2014 http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php (vizitat 20.09.2016).
2. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală (2008-2010): Culegere / col.red. Gurschi C., Botezatu R., Dolea Ig., Grama M. Chișinău: Tipografia centrală 2012. 916 p.
3. Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 19.04.2016, dosarul nr. 1ra-516/2016 <http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=6368>;
4. Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 10.02.2016, dosarul 1ra-324/2016 <http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=5705>;
5. Decizia Plenului Penal al Curții Supreme de Justiție din 02.10.2013, dosarul 1ra- 860/13 <http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=666>;
6. Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 13.08.2013, dosarul 1ra-697/2013 <http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=534>;

Literatură și surse internet:

1. Acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova. Ch: Arc, 2009 124 p.
2. Bostan G., Pavlov S. Studiu Instrumente de prevenire a corupției în sectorul justiției CAPC, Embassy of the United States. Chișinău 2016. 91 p. [on-line]: http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/pilonstudiu1/Studiu_instrumente_de_prevenire_a_coruptiei-_CAPC-2012.pdf (vizitat 19.09.2016).
3. CCJE [on-line]: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/default_FR.asp (vizitat 19.09.2016).
4. CCPE [on-line]: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/default_FR.asp (vizitat 19.09.2016).
5. Cherciu E. Corupția. Caracteristici și particularități în România. București: Edit. Lumina. 318 p.
6. Cojocaru C. Eficiența politicilor și acțiunilor anticorupție în contextul Planului de Anticorupție *Rupe Lanțul Corupției!* 09.12.2015. Chișinău 2015.

7. Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept [on-line]: http://www.venice.coe.int/WebForms/pages/?p=01_Presentation (vizitat 19.09.2016).
8. Concluziile și recomandările celei de-a XI-a ediții a Conferinței Naționale Anticorupție. Chișinău 2015.
9. Danileț C. Corupția și anticorupția în sistemul juridic. Editura C.H. Beck, București, 2009, 239 p.
10. Cușnir V. Corupția: Reglementări de drept. Activități de prevenire și combatere (Partea I). Monografie. Academia de Poliție Ștefan cel Mare. Chișinău: 1999.
11. Cușnir V. Politici anticorupționale în Republica Moldova: aspecte teoretico-normative. În: Prevenirea și combaterea corupției în RM: aspecte teoretice și practice. Materialele conferinței internaționale Chișinău, 19-20 noiembrie 2004. p.45-49.
12. Danube Region Strategy [on-line]: www.danube-region.eu. (vizitat 19.09.2016).
13. Grupul de state împotriva corupției (GRECO) [on-line]: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/3.%20What%20is%20GRECO_fr.asp (vizitat 19.09.2016).
14. Guidelines for a better implementation of Recommendation Rec(2003)17 of the Committee of Ministers to member states on enforcement [on-line]: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM%282010%2911&Language=lanEnglish&Ver=add3&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864> (vizitat 19.09.2016).
8. Guvernul SUA va acorda Republicii Moldova asistență în valoare de 27 milioane de dolari [on-line]: <http://moldova24.info/2016/09/guvernul-sua-va-acorda-republicii-moldova-asistenta-in-valoare-de-27-milioane-de-dolari/> (vizitat 28.09.2016).
9. Gațcan I.– Corupția ca fenomen social și mecanisme anticorupție – Chișinău, 2015.
10. Monitorizarea politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale sub coord. Lilia Carasciuc, Bostan Galina. Experti – Ianina Spinei, Mariana Kalughin, Cristina Cojocaru, Stela Pavlov, Domnița Pagoni, Radu Jigău. SOROS Moldova: Chișinău: 2013. 46 p.
11. Popov R. Subiectul infracțiunilor prevăzute în capitolele XV și XVI din partea special a Codului Penal. Material metodico-didactic. USEM, Facultatea de Drept, Catedra Științe Penale. – Ch.: CEP USM, 2012. – 315 p.
12. RAI [on-line]: <http://cna.md/ro/cooperare-internationala/rai> (vizitat 19.09.2016).
13. Raport de monitorizare a implementării Foii de parcurs privind Agenda de reforme prioritare (martie – iunie 2016) elaborat de către Asociația pentru democrație participativă (ADEPT), Centrul Analitic “Expert-Grup” și Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) [on-line]: <http://www.e-democracy.md/files/raport-foaie-parcurs-03-06-2016-ro.pdf> (vizitat 01.10.2016).
14. Studiu privind dosarele de corupție arhivate în instanțele de judecată în perioada 01.01.2010 – 30.06.2012 [on-line]: http://www.cna.md/sites/default/files/statdata/studiu_privind_dosarele_de_coruptie_fi_nal_decembrie_2013.pdf (vizitat 16.09.2016).
15. Transparency International [on-line] www.transparency.md (vizitat 16.09.2016).
16. Vicleanschi C. Rolul și funcțiile GRECO în prevenirea și combaterea corupției. Evaluarea Republicii Moldova la GRECO. În: Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: aspecte teoretice și practice. Materialele conferinței științifice. Transparency International. Chișinău: 2004. p.37-44.

Monografii, manuale, suport de curs recomandate:

1. Abraham, P. Coruptia. Editura Detectiv, Bucuresti, 2005.
2. Banciu D., Dorinica I., Radulescu S. M., Corupția în România. Realitate și percepție socială, Editura Lumina Lex, Bucuresti, 2005. 310 p.
3. Butnaru Gh., Bejan O., Obreja E. Cum să ne protejăm de corupție: ghid pentru cetățean. Ch.: Transparency International – Moldova, 2006 (Tipogr. “Bons Offices”) 70 p.
4. Campos J., Edgardo P., Sanjay, The Many Faces of Corruption: tracking vulnerabilities at the sector level, World Bank, 2007. 435 p.
5. Cultura juridică și prevenirea corupției. Materialele conferinței internaționale. Chișinău, 1 noiembrie 2007- coord. Efim Obreja, Gheorghe Avornic; Transparency Intern. Moldova. – Ch.: Transparency Intern. Moldova, 2007 (Bons Offices SRL). – 268 p.
6. Dakolis M., Thachus, K. Attacking Corruption in the Judiciary: a Critical Process in Judicial Reform, Wisconsin International Law Journal, 18, 2000, pp.353-405.
7. Danilet C. Mecanisme de corupție și politici anticorupție în sistemul juridic. În: Ion Copoeru, Nicoleta Szabo (coord.) „Etica și cultura profesională”, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008, pp. 218-255.
8. Iachimov S., Stoianov S. Corupția în Moldova și lupta cu ea. Comrat, Institutul pentru Democrație, 2007. 28 p.
9. Klitgaard, R., Maclea-Abaroa R., Parris H. Lindsey. Orașe corupte. Ghid practic de tratament și prevenire. Editura Humanitas, București, 2006. 180 p.
10. Krastev I., Shifting Obsessions: Three Essays on the Politics of Anticorruption, Central European University Press, Budapesta, 2004. 200 p.
11. Miculeț L. Reglementarea juridică a răspunderii pentru infracțiunile economice și corupție în SUA și Republica Moldova: Studiu comparat. Chișinău: Editura Lumina.180 p.
12. Obreja E. Prevenirea corupției politice prin reglementarea finanțării partidelor politice și campaniilor electorale. Transparency International – Moldova, 2007 (Tipogr. “Bons Offices”). – 117 p.
13. Pînzari S, Carașciuc L., Spinei I. Diagnosticul mitei în afaceri. Transparency internațional – Moldova. – Ch.: Transparency International – Moldova 2005 (Tipogr. “Bons Offices”). 92 p.
14. Pînzari S., Spinei I. Administrarea corporativă – premisă a transparenței și prevenirii corupției.- Ch.: Transparency International – Moldova, 2004 (Tipogr. “Bons Offices”). – 88 p.
15. Prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova: acte normative naționale. Vol. I (cu modificările și completările operate pînă la 13 octombrie 2004). Transparency International – Moldova, 2004 (Tipogr. “Bons Offices”). – 88 p. Ch.; - 2004. 216 p.
16. Prevenirea și combaterea corupției: documente internaționale / Transparency Intern. Moldova. – Ch.: Transparency Intern. Moldova, 2007 (Bons Offices SRL). – 320 p.
17. Prohnițchi Valeriu. Contextul economic și instituțional al corupției, raport analitic RA/1. Centrul politici economice. IDIS “Viitorul”. Ch. TISH, 2003. – 64 p. (Col. “Evaluarea mediului instituțional al economiei”).
18. Spinei I., Carașciuc L., Obreja E., Lazari C. Măsurăm corupția: de la sondaj la sondaj. Transparency Intern. Moldova. - Chișinău 2008. 104 p.
19. Mrejeru T. ș.a. Infracțiunile de corupție. Aspecte teoretice și practice. București: Editura ALL BECK, 2000, 304 p.

Studii și articole

1. The American Bar Association Asia Law Initiative, Combating Corruption In The Criminal Justice System, la www.abanet.org
2. Due Process of Law Foundation, A Guide to Rapid Assessment and Policy-making for the Control of Corruption in Latin American Justice Systems, 2007, pe www.dplf.org
3. Institutul pentru o Societate Deschisă, Monitorizarea procesului de aderare la Uniunea Europeană: Corupția și politicile de combatere a corupției, Editura Exclus SRL, București, 2002.
4. SIGMA, Politici și practici privind conflictul de interese în noua state membre UE: o analiza comparativa, 2006, la www.sigmaweb.org
5. Transparency International, Global Corruption Report 2007: Corruption in Judicial Systems, 2007, pe www.transparency.org
6. UNDP, International Arrangements to Combat Corruption. A comparative Study, 2005, la <http://regionalcentrebangkok.undp.or.th>
7. UNODC, Judicial Corruption in Developing Countries: Its Causes and Economic Consequences, 2001, la www.unodc.org
8. UNODC, Strengthening Judicial Integrity Against Corruption, 2000, la www.unodc.org

Resurse WEB

1. OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Officials 1997 [on-line]: <http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm> (vizitat 20.09.2016).
2. Inter-American Convention Against Corruption 1996 [on-line]: http://www.oas.org/en/sla/dil/inter_american_treaties_B-58_against_Corruption.asp (vizitat 20.09.2016).
3. UK Bribery Act 2010 [on-line]: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/23/contents> (vizitat 20.09.2016).
4. U.S. Foreign Corrupt Practices Act of 1977 [on-line]: <https://www.justice.gov/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act> (vizitat 20.09.2016).
5. OECD Guidelines for Multinational Corporations 1976, further revised in 1979 [on-line]: 1982, 1984, 1991, 2000 and 2011 <http://www.oecd.org/corporate/mne/1922428.pdf>
6. Banca Mondială (pagina anticorupție), www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt
7. Banca Mondială (manuale și articole anticorupție), www.worldbank.org/wbi/governance/library.html (vizitat 20.09.2016).
8. Business Registry for International Bribery and Extortion, www.bribeline.org
9. Comisia Independentă Împotriva Corupției din Hong Kong, www.icac.org.hk
10. Comisia Independentă Împotriva Corupției din New South Wales, Australia, www.icac.nsw.gov.au
11. Centrul de resurse anticorupție al organizațiilor reunite în U4, www.u4.no
12. GRECO, CoE, www.coe.int/t/dg1/greco/webresources/organisations_en.asp
13. Inițiativa Regională Anticorupție (fost SPAI), www.rai-see.org
14. Internet Center for Corruption Research, www.icgg.org
15. Institute for Global Ethics, www.globalethics.org
16. Online Ethics Center, SUA, www.onlineethics.org

17. Transparency International (organizații și documente anticorupție), www.transparency.org/index.php/misc/link_list
18. UNICORN, www.againstcorruption.org
19. http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/default_en.asp
20. <http://www.anticorruptionday.org/actagainstcorruption/en/resources/index.html>
21. <https://andrevocila.wordpress.com/2010/04/24/reglementari-internationale-privind-prevenirea-si-profilaxia-coruptiei/>
22. <http://2011.europa.md/subpagina/arata/18/Combaterea%20coruptiei>
23. <http://www.qreferat.com/referate/administratie/Rolul-Organizatiei-Natiunilor-538.php>
24. <http://fs.procuror.ro/d031321e5837b2db78527f5814b4057e.pdf>

Mostre de evaluare a disciplinei.**I. Evaluări sumative periodice/finale: testări și teste grilă.****Mostră:**

Test 1

1. Mecanismele de prevenire și combatere a corupției.

- 1.1 Noțiune de mecanism de prevenire și combatere a corupției.....3 p.
 1.2 Analizați deferența dintre mecanismele naționale și internaționale de prevenire și combatere a corupției.....5 p.
 1.3 Elaborați un Acord de Cooperare între CNA și ICAC (Independent Commission Against Corruption) Hong Kong.....7 p.

2. Cooperarea internațională.

- 2.1. Identificați noțiunea de mecanism internațional de prevenire și combatere a corupției..... 3 p.
 2.2. Analizați rolul ONU în prevenirea și combatere corupției versus Consiliul European.....5 p.
 2.3. Elaborați Planul de Acțiuni de prevenire și combatere a corupției pentru UE luând în considerare conflictele înghețate care există la hotarele acestuia (Ucraina, Moldova).....7 p.

Test 2.

1. Guvernul. Acțiunile Guvernului în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

1. Rolul Guvernului în prevenirea și combaterea corupției..... 3 p.
 2. Determinația asemănărilor și deosebirile dintre acțiunile Guvernului versus Parlamentului în domeniul prevenirii și combaterii corupției.....5 p.
 3. Elaborați Planul de Acțiuni al Guvernului în domeniul prevenirii și combaterii corupției pentru anii 2019-2021.....7 p.

2. Racordarea legislației naționale la standardele europene în domeniul politicilor prevenirii și combaterii corupției.

1. Identificați noțiunea de racordare a legislației. Exemplificați cinci acte normative care au fost racordate la convențiile și directivele europene anticorupție..... 3p.
 2. Argumentați necesitatea armonizării legislației anticorupție. Explicați în ce constă următoarea atribuție a Parlamentului *Rolul principal al Parlamentului național ar putea fi considerat drept cel de validare a lucrului guvernamental*..... 5 p.
 3. Descrieți procedura de armonizarea și de racordare a legislației naționale la cea europeană. După cum se menționează *integrarea europeană înseamnă în primul rând transformări pozitive ale țării*. Dați exemple de transformări negative ca urmare al racordării legislației europene anticorupție la cea națională.....7 p.

Barem de notare**5****6-8 puncte****6****9-11 puncte**

7	12-18 puncte
8	19-25 de puncte
9	26-28 de puncte
10	29-30 de puncte

Evaluarea sumativă finală (destinată pentru evaluarea finală pentru cursurile predate la distanță și /sau examen clasic în clasă)

Mostră:

- 1. Fac parte din mecanismele globale de prevenire și combatere a corupției:**
 - a. Convenția Penală privind Corupția, Convenția Civilă privind Corupția, Inițiativa Regională Anticorupție
 - b. Indicele de Percepție a Corupției, Barometrul Global al Corupției, Indicele Plătitorilor de Mită
 - c. Declarația ONU privind Criminalitatea și Securitatea Publică, Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției, Programul Global împotriva Corupției

- 2. Conform prevederilor Convenției Civile privind Corupția, monitorizarea punerii în aplicare a prezentei convenții de către părți este asigurată de:**
 - a. Interpol
 - b. GRECO (Grupul de State Împotriva Corupției)
 - c. Banca Mondială

- 3. Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție are drept scop dezvoltarea cooperării internaționale pentru implementarea:**
 - a. Inițiativei Regionale Anticorupție;
 - b. Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției;
 - c. Legislației statelor-membre ONU ce conțin prevederi pentru prevenirea și combaterea corupției.

- 4. Extinderea cooperării internaționale:**
 - a. Este modalitate de realizare a activității de prevenire și control al corupției
 - b. Este mecanism internațional de prevenire și combatere a corupției
 - c. Contribuie la progresul corupției în societatea contemporană

- 5. Interpol-ul este preocupat de:**
 - a. Prevenirea și combaterea numai a infracțiunilor ce, datorită unor anumite circumstanțe, capătă caracter politic, religios, militar, rasial
 - b. Prevenirea și combaterea numai a infracțiunilor de drept comun
 - c. Prevenirea și combaterea atât a infracțiunilor de drept comun, cât și a celor care, datorită unor anumite circumstanțe, capătă caracter politic, religios, militar, rasial

- 6. Identifică definiția ce urmează *abuz de putere în scopul obținerii unui câștig personal* se referă la:**
 - a. Conflict de interes;
 - b. Declarația de avere
 - c. Depășirea atribuțiilor de serviciu
 - d. Corupție

- 7. Determinați care din instituțiile de prevenire și combatere a corupției prezentate mai jos sunt regionale și care sunt globale. Argumentați verbal sau în scris fiecare răspuns separat.**
- Consiliul Europei,
 - GRECO
 - UNCAC
 - RAI
 - ONU
 - OSA (Organizația Statelor Americane)
 - UA (Uniunea africană)
 - ACN (Rețeaua Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală)
- 8. "Prevenirea corupției" reprezintă ansamblul de:**
- procedee, mijloace, atât juridice, cât și sociale sau de altă natură, elaborate și puse în practică cu scopul de a împiedică reapariția fenomenului nedorit.
 - Mijloace de apărare contra abuzului din partea funcționarilor și demnitarilor publici.
 - ansamblu de instrumente, mecanisme, procedee de natură diversă, având rolul de înlătura orice semn de manifestare a fenomenului în cauză.
- 9. Care din instituțiile prezentate mai jos este o subdiviziune a INTERPOL**
- IGEC
 - EPAC
 - UNCAC
- 10. GRECO (Grupul de State Împotriva Corupției) - este mecanismul principal al cărui mecanism pentru prevenirea și combaterea fenomenului corupției.**
- ONU
 - NATO
 - Consiliul Europei.
- 11. Ce instituție este responsabilă de următoarea activitate: elaborarea legislația în scopul incriminării utilizării contrar destinației și delapidării fondurilor europene și internaționale, precum și a situațiilor de conflict în domeniul utilizării fondurilor europene și internaționale, conform prevederilor Convenției privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților europene și altor convenții internaționale în materie.**
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
 - Agencia Națională de Integritate
 - Parlamentul
 - Centrul Național Anticorupție
 - Guvernul
- 12. Care dintre convențiile europeană prevede corupția drept o infracțiune?**
- Convenție Europeană privind eliminarea tuturor formelor de discriminare
 - Convenția penală privind corupția
 - Convenția civilă privind corupția
 - Convenția ONU privind corupția
 - Convenția Europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

13. Identificați care din politicile prezentate mai jos sunt caracteristice Guvernului RM în combaterea corupției

- a. Elaborarea cadrului normativ privind infracțiunile din domeniul public, racordarea prevederilor europene la cele naționale.
- b. Negocierea acordurilor bilaterale cu alte țări în domeniul prevenirii și combaterii corupției.
- c. Adoptarea strategiei naționale de integritate pentru a oferi soluții de evitare a dublărilor de competențe și pentru a îmbunătăți conlucrarea, specializarea și sincronizarea eforturilor întreprinse de organele de prevenire și combatere a corupției (CNA, Procuratura Anticorupție, ANI).
- d. Dezvoltarea normelor metodologice specifice actorilor din sectorul justiției cu privire la denunțarea eficientă a coruperii active.
- e. Modificarea codului penal și a codului de procedură penală.

14. Din ce an Uniunea Europeană emite o dată la doi ani un Raport Anticorupție?

- a. 2010
- b. 2012
- c. 2014

15. Care este legea care reglementează incompatibilitățile și restricțiile impuse persoanelor care exercită funcții de demnitate publică?

- a. Legea cu privire la conduita funcționarului public
- b. Legea cu privire la conflictul de interese
- c. Legea privind prevenirea și combaterea corupției

16. În care din țările prezentate mai jos sunt cele mai bune rezultate la capitolul anticorupție, respondenții au precizat că li s-a cerut rareori să dea mită (mai puțin de 1% din cazuri), ceea ce constituie cel mai bun rezultat înregistrat în întreaga Europă.

- a. Republica Moldova;
- b. Croația
- c. Germania
- d. Franța
- e. Austria
- f. Australia
- g. SUA
- h. Luxemburg
- i. Suedia

17. Care din statele prezentate mai jos nu are instituție specializată de combatere a corupției:

- a. Austria
- b. Germania
- c. Coreea de Sud
- d. Finlanda
- e. Singapore

18. Identificați la țările prezentate mai jos organul specializat care se preocupă de prevenirea și combaterea corupției (Hong Kong, Lituania, România, Singapore,

Coreea de Sud). Argumentați care sunt funcțiile acestuia reieșind din specificul țării în care organul activează.

- a. Comisii independente de combatere a corupției (ICAC)
- b. Biroul de Investigații a Practicilor Corupte (CPIB)
- c. Direcția Națională Anticorupție (DNA)
- d. KNAB
- e. Comisia Anticorupție și drepturi civile

19. Biroul de combatere a corupției din cadrul Prezidiului Poliției – unitate specializată în combaterea corupție înființate în cadrul poliției este un organ din:

- a. Finlanda
- b. Danemarca
- c. Coreea de Sud
- d. Slovacia
- e. Slovenia

20. În ce țară modificarea legislației anticorupție a survenit după demisionarea unui prim ministru care a fost învinuit în corupție de către o persoană.

- a. Hong Kong
- b. Finlanda
- c. Slovenia
- d. Coreea de Nord
- e. Coreea de Sud
- f. Danemarca

Evaluare: Pentru fiecare răspuns corect se acord 0.5 puncte.

3. Evaluarea sumativă periodică.

Mostră:

Varianta 1.

17. Care sunt atribuțiile CNA (3 puncte.)

18. Identificați care sunt particularitățile funcțiilor de prevenire și combatere a corupției al CNA, Procuratura Anticorupție, MAI. (5 puncte)

19. Colaboratorul MAI, Vasile Androvici, în urma unei plîngerii depuse de cetățeanul Petrescu Ion, a fost reținut pe motiv că acesta ar fi cerut de la Petrescu Ion (figurînd în calitate de bănuț pe dosarul de delapidare a proprietății de stat în valoare de jumătate de milion de lei), suma de 5000 EURO pentru încetarea urmăririi penale.

- a. *Soluționați speța.*
- b. *Acțiunile colaboratorului Vasile Androvici le considerați ca fapte ilegale, dacă el va fi acuzat de corupere pasivă, ce măsură va fi întreprinsă de prevenire sau de combatere a corupției.*
- c. *Ce instituție este împuternicită să investighez cazul?*
- d. *Care vor fi acțiunile întreprinse de instituția în cauză?*

(7 puncte)

Barem de notare

5	3-4 puncte
6	5-6 puncte
7	7-9 puncte
8	10-12 de puncte
9	13-14 de puncte
10	15 de puncte

Varianta 2.

1. Identificați ce acțiuni întreprinde Guvernul în vederea prevenirii și combaterii corupției. (3 puncte)
2. Care sunt atribuțiile de bază ale Parlamentului versus Guvern în prevenirea și combaterea corupției. Caracterizați principiul imparțialității al judecătorilor. Identificați este acesta asigurat în Republica Moldova. (5 puncte)
3. Ofițerul de investigație din cadrul CNA a fost reținut după ce ar fi pretins și primit în luna februarie 2016 suma de 100 mii euro de la Președintele Federației de Baschet din Republica Moldova pentru a mușamaliza cauza penală în care acesta, împreună cu doi complici, erau cercetați pentru comiterea escrocheriei în proporții deosebit de mari. Urmărirea penală împotriva angajatului CNA a fost pornită în rezultatul denunțului depus de către Președintele Federației de Baschet din Republica Moldova, care între timp a fost reținut de către procurorii anticorupție și pus sub acuzație pentru escrocherie.
 - a. *Soluționați speța.*
 - b. *Ce instituție este împuternicită să investighez cazul?*
 - c. *Care vor fi acțiunile întreprinse de instituția în cauza?*

(7 puncte)

Barem de notare

5	3-4 puncte
6	5-6 puncte
7	7-9 puncte
8	10-12 de puncte
9	13-14 de puncte
10	15 de puncte

Tematica orientativă a lucrului individual.

1. Evoluția istorică a fenomenului de corupție.
2. Corupția în tranziție: geneză, cauze, forme principale.
3. Impactul corupției la nivel național versus internațional.
4. Estimarea volumului economiei subterane în Republica Moldova.
5. Determinantele corupției și contracararea ei.
6. Corupția în Republica Moldova și impactul ei economic. Abordare managerială.
7. Caracterizarea criminologică a corupției.
8. Incriminarea și combaterea corupției. Reglementări juridice generale și speciale.
9. Corupția în Republica Moldova. Aspecte juridice. Mecanisme de prevenire a fenomenului.
10. Corupția: reglementări de drept, activități de prevenire și combatere.
11. Caracterizați cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției prevăzute de Recomandarea (97) 24 a Comitetului de Miniștri (Consiliul European) privind cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției, adoptată de către Comitetul de Miniștri, la 6 noiembrie 1997, la sesiunea 101 a Comitetului de Miniștri.
12. Studiu comparativ privind strategiile națională anticorupție din Republica Moldova și România.
13. Evoluția strategiei naționale anticorupție: premise, factori, consecințe.
14. Analiza Strategiei Naționale Anticorupție 2011-2016 versus Strategia Națională Anticorupție 2017-2019. Propuneri de modificare a cadrului legal existent privind prevenirea și combaterea corupției.
15. Analiza strategiilor de consolidare a instituțiilor de stat în sistemul justiției din Republica Moldova.
16. Mecanismele de implementare a strategiei naționale anticorupție.
17. Analiza strategică privind activitatea notarială. Care sunt riscurile de corupție în activitatea notarială.
18. Analiza operațională privind implementarea Proiectului "Agricultura competitivă din Moldova (construcția Punctelor de Inspecție la Frontieră)" de către UCIMPA și ANSA. Care sunt riscurile de corupție. http://cna.md/sites/default/files/studiu_ucimpa_0.pdf.
19. Analiza strategică privind activitatea Direcției generale economie, reforme și relații patrimoniale a Consiliului mun. Chișinău. Care sunt riscurile de corupție http://cna.md/sites/default/files/studiu_dgerrp_cmc.pdf.
20. Analiza operațională privind activitatea Î.S. Aeroportul Internațional Liber Mărculești în perioada 2009-2015. Care sunt riscurile de corupție http://cna.md/sites/default/files/studiu_ailm.pdf.
21. Studiu privind consolidarea autorităților de prevenire și combatere a infracțiunilor economice Care sunt riscurile de corupție în Republica Moldova. http://cna.md/sites/default/files/studiu_crime_economice.pdf/.
22. Studiul analitic privind deficiențele înregistrate în cadrul sistemului de repartizare aleatorie a dosarelor "Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)". Care sunt riscurile de corupție http://cna.md/sites/default/files/studiu_pigd.pdf.
23. Studiul analitic privind fenomenul corupției în administrația publică locală. Identificați riscurile de corupție http://cna.md/sites/default/files/studiu_apl.pdf.

24. Rolul instituțiilor de stat în prevenirea și combaterea corupției (Parlament, Guvern, SIS, Procuratura Anticorupție, Curtea de Conturi, Autoritatea Națională de Integritate);
25. Rolul societății civile în prevenirea și combaterea corupției.
26. Prevenirea și combaterea corupției în sectorul privat.
27. Prezentări aspectele pozitive și negative ale mass media și influența acesteia asupra prevenirii și / sau combaterii corupției.
28. Analiza implementării și aplicării mecanismelor internaționale de combatere a corupției de către Republica Moldova.
29. Rolul INTERPOL în combaterea corupției.
30. GRECO avantaje și dezavantajele aderării statelor. Lupta împotriva corupției realizată de către GRECO și membrii săi.
31. Consiliul Europei drept o instituție regională de prevenire și combatere a corupției.
32. Rolul instituțiilor internaționale regionale în prevenirea și combaterea corupției.
33. Rolul ONU în prevenirea și combaterea corupției în țările în curs de dezvoltare.
34. Analizați Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 16 aprilie 2015 și al Comisiei de la Veneția, opinia nr.789/2014 privind testarea integrității profesionale. Comparați cu prevederile și practicile altor state precum SUA, Germania, Franța, Japonia.
35. Legislația relevantă a Uniunii Europene în materia stabilirii politicilor anticorupționale. Prezentări țările care un indice de percepere a corupției mai bun în comparație cu alte țări..
36. Mecanismele de prevenire și combatere a corupției în Hong-Kong. Considerați că aceste mecanisme pot fi aplicate în legislația Republicii Moldova.
37. Tendințele de modificare a legislației anticorupție în Coreea de Sud. Avantajele și dezavantajele legii noi anticorupție.
38. Comparați mecanismele de prevenire și combatere a corupției în Finlanda, Slovenia, Olanda, Lituania și Slovacia vs. Republica Moldova.
39. Cazul de succes al DNA în România. Asistența juridică acordată de către DNA Republicii Moldova.
40. Rolul Parlamentului Republicii Moldova în stabilirea unor politici anticorupționale eficiente luând în considerare indicii de corupție ridicat în Republica Moldova.
41. Comparați mecanismele de prevenire și combatere a corupției în Republica Moldova și Singapore.
42. Analizați jurisprudența CEDO Teixeira de Castro contra Portugaliei 9 iunie 1998 838,39 și cazul Ramanauskas contra Lituaniei 5 februarie 2008 &67, Sandu contra Moldovei 11 februarie 2014.
43. Îmbogățirea ilicită – analizați efectele aplicării acesteia precum și mecanismele de implementare ale acesteia. Cadrul juridic european și național privind îmbogățirea ilicită.
44. Elaborați Statutul și structura (organigrama) serviciu de recuperare a bunurilor.
45. Analizați statutul avertizorilor în Republica Moldova.

Tematica orientativă a tematicii tezelor de master.

1. Analiza economico-juridică al noțiunii de corupție.
2. Corupția: reglementarea juridico-penală, tendințele de incriminare a faptelor de corupție care apar pe arena națională și mondială.
3. Instituțiile publice și competențele lor în materia gestionării politicilor anticorupție.
4. Informarea și educarea populației – ca politică anticorupție îndreptată spre prevenirea corupției în sistemul juridic.
5. Implicarea populației – ca politică anticorupție îndreptată spre prevenirea corupției în sistemul juridic.
6. Politici de prevenire a corupției în rândul personalului din sistemul juridic – ca politică anticorupție îndreptată spre prevenirea corupției în sistemul juridic
7. Cultivarea culturii integrității – ca politică anticorupție îndreptată spre prevenirea corupției în sistemul juridic
8. Pregătirea specializată în anticorupție – ca politică anticorupție îndreptată spre prevenirea corupției în sistemul juridic
9. Modalități de transpunere a legislației internaționale și europene privind politicile anticorupție în sistemul instituțional și normativ al Republicii Moldova.
10. Rolul Parlamentului Republicii Moldova în stabilirea unor politici anticorupție eficiente.
11. Îmbogățirea ilicită: Argumente *pro* și *contra* incriminării. Care sunt efectele incriminării îmbogățirii ilicite asupra prevenirii și combaterii corupției.
12. Activitate de lobby: Argumente *pro* și *contra* incriminării. Care sunt efectele incriminării îmbogățirii ilicite asupra prevenirii și combaterii corupției.
13. Cadrul juridic al infracțiunilor de corupție și a celor conexe infracțiunilor de corupție.
14. Politici anticorupție îndreptate spre stabilirea unor sisteme speciale de depistare – ca politică anticorupție îndreptată spre combaterea corupției în sistemul juridic
15. Politici anticorupție îndreptate spre stabilirea unei cooperări inter-instituționale – ca politică anticorupție îndreptată spre combaterea corupției în sistemul juridic
16. Implementarea în legislația anticorupție din Republica Moldova a reglementărilor internaționale și europene în materie de corupție.
17. Cooperarea interstatală în domeniul prevenirii corupției.
18. Mecanismele internaționale în domeniul combaterii corupției.
19. Sisteme administrative comparate anticorupție comparate.
20. Drepturile fundamentale la transparență și buna administrare în domeniul anticorupție – instrumente și mecanisme de apărare.
21. Metodologii de analiză a corupției.
22. Acorduri și obligații internaționale de combatere a corupției.
23. Legalitate, planificare strategică și politici anticorupție.
24. Politici de conformitate anticorupție.
25. Monitorizarea și evaluarea programelor anticorupție.
26. Analiza economică ale efectelor corupției.
27. Răspunderea instituțională și riscurile patrimoniale și comerciale pentru corupție.
28. Răspunderea individuală pentru corupție.
29. Structuri antifraudă și anticorupție.
30. Rolul Guvernului în stabilirea politicilor anticorupție.
31. Jurisprudența CEDO în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

32. Instituțiile de combatere a corupției din România.
33. Rolul Centrului Național Anticorupție în stabilirea strategiei anticorupție.
34. Rolul Centrului Național Anticorupție în colaborarea internațională cu alte instituții similare în domeniul prevenirii și combaterii corupției.
35. Analiza instrumentelor de prevenire a corupției în aspect comparativ în statele: Hong-Kong, Singapore, Coreea de Sud.
36. Reglementarea juridică al instrumentelor de prevenire în domeniul achizițiilor în Slovenia, Lituania, Finlanda, Olanda și Slovacia.
37. Criza bancară și consecințele acesteia asupra creșterii indicelui de corupție.
38. Agenția Națională de Integritate – rolul acesteia în prevenirea și combaterea corupției.
39. Soluții pentru o justiție incoruptibilă.
40. Globalizarea corupției: soluții de prevenire a corupției.
41. Tendințele de modificare al instrumentelor de prevenire și combatere a corupției.
42. Analiza standardelor naționale și internaționale în domeniu și a practicilor pozitive ale statelor.
43. Rolul mass media în prevenirea și combaterea corupției.
44. Combaterea corupției în cadrul finanțării partidelor politice. Propuneri de modificare a legislației actuale privind finanțarea partidelor politice.
45. Mecanismele internaționale de prevenire și combatere a corupției.
46. Mecanismele naționale de prevenire și combatere a corupției.
47. Serviciu de recuperare a bunurilor – necesitatea instituirii autorității de recuperare a bunurilor confiscate. Aspectele pozitive și negative ale instituirii serviciului de recuperare a bunurilor.
48. Lichidarea consecințelor actelor de corupție.
49. Avertizorii de integritate: instrumentele de apărare al acestora.
50. Atribuțiile organelor de prevenire și combatere a corupției. Tendințele de apariție al unor autorități noi de prevenire și combatere a corupției. Rolul instituțiilor specializate în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

Tematica subiectelor pentru examenul final.

1. Instrumente internaționale de prevenire și combatere a corupției.
2. Instrumente naționale de prevenire și combatere a corupției.
3. Instituțiile internaționale, organele publice și competențele lor în materia administrării politicilor anticorupție.
4. Componentele politicilor anticorupție.
5. Caracteristica politicilor anticorupție.
6. Cadrul actual anticorupție instituțional.
7. Cadrul juridic privind politicile de prevenire și combatere a corupției.
8. Unele repere privind evoluția Strategiei naționale anticorupție (2004 – prezent).
9. Prezentare analitică al Strategiei de consolidare al instituțiilor de stat în domeniul prevenirii și combaterii corupției.
10. Strategia Națională Anticorupție 2011-2016.
11. Tendințele actuale de modificare a strategiei naționale anticorupție.
12. Unele repere privind Strategia Națională Anticorupție 2017-2019.
13. Infracțiunile de corupție și infracțiunile conexe corupției.
14. Aspecte privind responsabilitatea penală pentru acțiunile de corupție.
15. Cooperarea în vederea identificării infractorilor (actelor de corupție). Alte soluții de prevenire și combatere a corupției.
16. Consecințele actelor de corupție. Tendințele de modificare a legislației (confiscarea proprietății).
17. Considerații generale privind noțiunea de ”prevenire și control al corupției”.
18. Realizarea activității de prevenire și control al corupției.
19. Rolul cooperării internaționale în prevenirea și combaterea corupției
ONU
20. Mecanisme de cooperare regionale specializate în domeniul combaterii corupției.
21. Mecanisme internaționale non guvernamentale de prevenire și combatere a corupției.
22. Reglementarea juridică a mecanismelor naționale de prevenire și combatere a corupției.
23. Autoritățile abilitate cu atribuții de prevenire și combatere a corupției (CNA, ANI, Parlament, Guvern, Procuratura, SIS, Curtea de Conturi).
24. Rolul societății civile în prevenirea și combaterea corupției.
25. Cooperarea națională în domeniul prevenirii și combaterii corupției.
26. Măsurile de prevenire și combatere a corupției.
27. Legislația relevantă a Uniunii Europene în materia stabilirii politicilor anticorupție.
28. Modalități de transpunere a legislației internaționale și europene privind politicile anticorupție în sistemul instituțional și normativ al Republicii Moldova.
29. Rolul Parlamentului Republicii Moldova în stabilirea unor politici anticorupție eficiente.
30. Rolul Guvernului în domeniul stabilirii principiilor și pilonilor de bază privind politicile anticorupție.
31. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Finlanda
32. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Lituania.
33. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Slovenia
34. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Olanda
35. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Slovacia.
36. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Hong Kong.
37. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Singapore.
38. Analiza instrumentelor de prevenire și combatere a corupției în Coreea de Sud.

39. Mecanisme de prevenire și combatere a corupției în România. Direcția Națională Anticorupție a României.